

Stockholm, tryckt hos P. Palmquist's Aktiebolag, 1906.

N:o 4.

Suowa-manon 1906.

Wuostas jaffe.

Låffåmus Samita påta atti manon pasatis-mano rajest fitta wuoratjis-mano radjai.
Fårt nummerin lä 16 piele. Sadde: 50 öre jake äutäst. Awta nummera hadde lä 10 öre.

Sami mannam-wuolle.

Talle mån kalkaw weisit ja laulot
 Awolatj wuolew, kå mietfen manaw.
 Wites lä wäralt ja hauske lä tjuoikat
 Miesit ja warit ja wuomi tjata.
 Kånne lä puorep tan ätnama nann?
 Kånne lä warrasap tan wäralta sinn?
 Tjåfkes lä talwe, men lieffas lä waimo,
 Piwwal lä kåte mu äikati lunn',
 Puorre lä årjan, men puorep lä falle
 Nuortan mu ietsetum almoka lunn'.

(Laulotuowa kå: "Upp genom luften, bort öfwer hafwen".)

Dat färtpäiwasatj atästattem.

Rom. 12: 2.

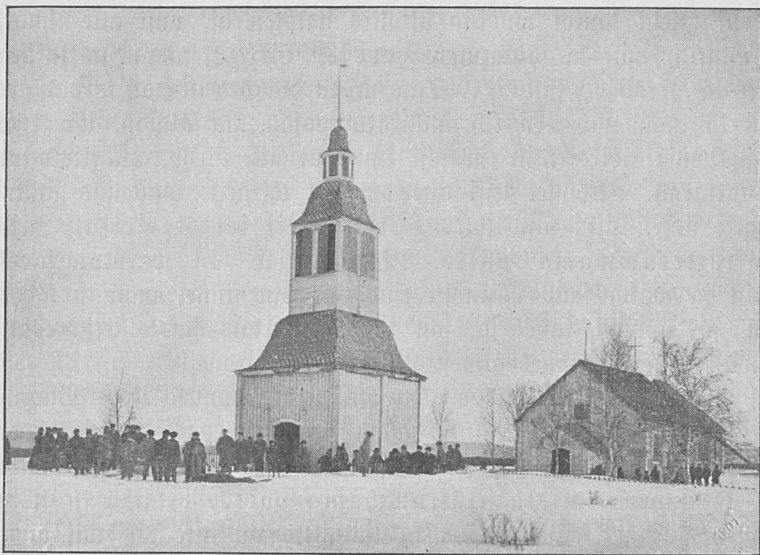
Setjaitattit ietjate ietjate miela atästattetuwwama pakto, wai ti mataluluite atšätit, mi lä Jupmela puorre, lifofis ja alles sitot.

Muith puorist: apostel Paulus i jaulah: ietjaitattit ietjate jupmelpalolatj almatji milte, šjaddit šia wänakin, ietjaitattit ietjate wuwingalatj lärro-atji milte, waltit ietjate nala šia wuokew, šia hällam-tjärtaw, šia karwoit, šia tämätim-wuokew ja näu wil. Š, šän i aneh šämma pakoi-ke, kå kässe šän warot almatjit takkamist wäralta šitota milte, ainat takkar pakow, mi rauka wil änapuw, mi hälla kalfai, wuwinganaša, šielo ja rupmaha atästattetuwwama pirra: Setjaitattit ietjate! Dat lä alles ietjaitattem, takkar mi šjadda, kässe mato ietjaituwwa peivelädden, jala kässe akta unna šadjo šjadda härwas muorran jala tjappa kiedjekin jala blomman. Takkar ietjaitattem i takatuwah almatji känstaina ja famoina, ainat Jupmela šjiunjetidje kietaina, taina famoina, maw Šän lä šišpiedjam, taina iellemina, mi Sušte älkosmanna, kutti lä iellema aja.

Tantieti i jaulatuwah: Setjaitattit ietjate ajatallam- ja hällam-wuokew, ietjaitattit ietjate karwoit ja tämätimmew, ietjaitattit ietjate huotnahit ja täpit, ietjaitattit ietjate pärrämüšaw ja jukkamüšaw, ietjate wänakit ja hauštotallamaw ja takkar atait. Š äbbänis, ainat ietjaitattit ietjate, jurra tiaw ietjate, ja allasit. Ša tan ietjaitattemi, mi šadnašin i läh mife ietja kå atä šjiunjetipme, tafa šän i hälaitatteh järkälattes hietnikit, publikanait ja huorait, ainat tait, kutih juw läh järkälum ja Jupmelist atäšist riekatam. Tanne lä tat äiwe-pieffe tat Jupmela parkošt, mi kätjotuwwa färtpäiwasatj atästattemin. Šutte i apostel tanne häläh takkar parko pirra, mi takatuwwa äwotan tjalme-raufaltakan, i manke takkara pirra, mi äutäi-puwtetuwwa te kå jafö laka pakto, i manke takkara pirra, mi akta pale ällituwwa, ainat takkar parko pirra, mi peiwešt päiwai šjadda ja wil änaput ällituwwa.

Še tän kalfah tietet, atte tän färt peiwe tarpahah atästuwat ietjat šisngeltis almatja kautoi. Dat ietjaitattem, maw apostel rauka, kalfa pätet miela atästattetuwwamist ja takatuwwat tan pakto, tat lä, ättan miela atästuwamaina ietjaituwwa äbbä

almatj, puoretuwwa ja ailestuwwa. Jus tån aitjah, atte tån ih tåmateh nõu kå Zupmela mannai sjetta, te aleh ajatalah: taw mån kalkaw tiwwot taina, atte läw warrokis ietja pale, ainat muiteh, atte tat, mi wailo ietjat wiesjomin ja tåmatimmen almatji kum, tat wailo ietjat mielan, ietjat sisngeltis almatjin. Miella lä wuorastuwam, lä famotipmen sjadam ja willam, tat tarpaha tantieti takatuwwat nuorapun, warraşmuwwat ja pätet ietjas luşa. Tarpes lä tal tunji tjuottjatit Jesusa muoto äutäi, kättjat ietjat

Tjätteraşa kirko.

ju sinne te kå spegelin, jutte sån lä Zupmela härlokuwota paitem ja ju wuoke satnes kåwå.

Talle apostel tuotast: Setj kännek läkis jånma miella kå Kristus Jesusin, kutti, kå sån li Zupmela wuoken, ittji aneh taw riewwitum äpmen ärröt Zupmela lakasatj, ainat heiti kaik tiuna ja walti teunara wuokew ietjas nala ja sjattai almatji lakasadtjan ja kaunasuwai tåmatimme kautoi nõu kå almatj; sån wuoleti ietjas ja sjattai kullokasşan fitta japmema radjai, ja, fitta kruosşa japmema radjai (Fil. 2: 5—8). Sa, kätjah ju nala, Jesusa nala, kutti lä jako alke ja älletidje! Talloi äşta, kå tån färt wuokşjon, wuollekiswuotan, fiereswuotan, kullokiswuotan ietjat almelatj atje

ſitota wuoſti, talloi ai, kã tat ſitot kãttjo tu mannat japmemi kruoſja nanne, äſka kã tãn fãrt harrai läh ſjaddam Jeſuja lafaſadtjan, ja tauk ih aneh ietjat ietjatin jala puorepun kã almatj jala tãmatimme kautoi illãh ietjalakataj kã jatte almatj — talloi äſka läh tãn alles älmãi, kutti i tarpahẽh ſjaddat ſtuorapun jala åtãſtuwmat peiweſt päiwai.

De læ nõu ai, atte juſ ſieddoſit ja jakkokizlakai kãtjah Jeſuja nala ja ſãbraſtalah ſuina pakoin ja rãkkãlimmen, te kalka tat parkat, atte tãn äne änaput ſjattah ſu muotokfin ja tat muotokwuota miela kautoi wuoino älfoltis wuofen ai, nõu atte almatjah ai mattih, nõu kã jaulatuwwa apoſteli pirra, "tãbtãt tu takkarin, kutti læ ärron Jeſuſina". Tan miela åtãſtatemmin äh tarpahuwah, nõu kã mãddãſah arwetih, åtã rãkkãlwãſah, åtã ſalmah, åtã ärnikah tjãggãlwãſa wiesſomin ja wil unneput åtã læroh, åtã kirko-tapeh ja takkarah. Apoſtel ittji aneh maitẽ takkarit, mait ſãn ſitalului kulatit ſidji, kãita ſãn tjali: Setjaitattit ietjate ietjate miela åtãſtattetuwwamã pakto. Tan ſadjai ſãn warot takkar åtã ataiſt ja wakot ſiaw nannoſit tjuodtjot tan ſinne, maw ſi läh kulam ja äppam juſte, ja, ſãn i ſitah kiertat mawke ietja ewangeliuwar, juſ ai ängel almeſt lului ſarnetit taw.

Walla tat äpme ſjadda akew åtãſin, kã Supmela Niles Wuowinganis ädtjo rappat tu tjalmiit ja tu ſielow ja padja tu fãrt peiwe ſmãffot ja wuoinet, man ſuotas Hãrra læ. Jutte tat ietjaitatem, mi takatuwwa miela åtãſtuwwamã pakto, i takah tu tjalmetiipmen, ainat ienni rappa tu tjalmiit, nõu atte tãn wil änaput kalkah mattet ätjãtit ja tuobmit, mi Supmela puorre, likokis ja alles ſitot læ. Ja, tat læ, jaula apoſtel, tat maw tat ietjaituwwam kalka takkat. Naturalatj almatj i tadjateh taw, mi Supmela Wuowinganaſjai kullo, ike lafeteh taſte, ainat manna ietjas kãinow ja piedja ietjas tãrwow ietjas jierme nala. Walla mate änaput tu miella åtãſtuwwa, tate änaput tãn ih ſitah jakkẽt ietjat wuowinganaſaw ja tate änaput tãn ratjah, wai ättjoluluh tietet Supmela ſitotaw ja ſu kãinoit tu kautoi. Fãrt peiwen tu wiesſom-aiken ſjadda tunji tarpãſin rãkkãlit: Laitih mu ietjat ſatneſwuotan ja äpateh mu! Laitih mu ietjat rate milte ja pajãſwalteh mu mangemuſat kutnina!

Peiweſt päiwai kalka Hãrra laitit tu ja tietetit tunji taw kãinow, maw tãn kalkah waddſet. Tat kãino læ taiwai tjiekon, taiwai tat wuoino äutoſin ja neuren. Walla juſ nõu ſjadda, te

tån wiertih alkiet atâsist, ih taina, atte tån sitah ätiätit Härri
 käinoit, ainat ietjat mielaw ja järkälit ietjat Härri lusa; ja kä su
 fieta laiti tu, te tån kalkah peiwest päiwai ädtjot tietet, mi Sup-
 mela puorre, lifokis ja alles sitot lä.

Danmarka pãres kãnkis, Kristian 9,

jami 29 peiwen atã-jake-manon. Eãn li jameines 88 jake wuo-
 ras ja li wuorrasammus kaikast Europa kãnkajast. Talle lä
 mia kãnkis, Oskar 2, wuorrasammus. Kãnkis Kristian li rieka-
 tam tan jaken 1818 ja jattai kãnkasjan äutep kãnkaja, Fredrik
 7:ata, japmema mangel tan jaken 1863. Talaka tan mangel
 päti Danmarka tãrroi Tysflantaina, mi walti taste kãlmã provinja
 jala lanta-ãse, Sleswig, Holstein ja Lauenburg. Tain lanta-ãsin
 idtjin tauk wiesjoh danfsalattjah, ainat tysfalattjah. Kuoros wal
 Sleswiga nuortamus äsen wiesjoh 160,000 danfsalattjah, kutih
 talle läh tjuoltetum ietja danfsalattjast ja maddelakai waiwetumwih
 tysfalattjast. Dat wuorpetis tãrro li tan jaken 1864. Mãdde
 swensfalattj älmah tãrron talloi danfsalattjai pielen, ja danfsalattjah
 ietjah tãrron stuoramus mihaswuotaina, walla idtjin nakah wuosta-
 lastet japmokis tysfalattjaita.

Dat rajest lä Danmarka ädtjom ärröt rafen älko-rikai kautoi.
 Walla lanta siengelini lä ätna rito ja juokatis ärröm riksdaga ja
 kãnkasja kassan. Älkon tãrjotin kãnkis ja su rate-hãrrah ietja-
 lakai kä mait riksdaga sitai, walla wimak mieteti kãnkis ja tat
 rajest lä änap jämaswuota ärröm sia kassan. Walla waike takkar
 juokatis kaunoi kãnkasja ja maddasi su wuollelattjai kassan, te su
 wuollelattjah idtjin tauk kãssek wajjoteh su, ainat kudnetin ja iet-
 tjin su kitta su japmema radjai. Ja taw lä ai tat pãres kãnkis
 anstitam, jutte jãn li ällo puorre-mielat ja läjes älmã.

Kãnkis Kristian li waltom droptnik Louisina, kutti jami tan
 jaken 1898. Sunnon li kutta mana, kãlmã parne ja kãlmã neita.
 Sunno wuorrasammus parne lä Fredrik 8, kutti talle lä kãnk-
 kasjan sjaddam ietjas atje mangel ja kutti lä waltom mia äutep
 kãnkasja, Karl 15:at-rauke neitaina, Louisaina. Äkta sunno nei-
 taist, Ingeborg, lä waltom mia prinja Karlaina, ja äkta sunno

parnist lä jhaddam kånåkasjan Wuonan namaina Håton 7. Pãres kånåkis Kristiana nubbe parne lä kånåkis Georg Greflanttan ja akka ju neitaißt lä drottinik Alexandra Englantan. Nubbe neita li waltom Ryßlanta kejsar Alexanderina ja jhattai arpatjin tan jaken 1894.

Prinsa Carl ja prinsessa Ingeborg attan sunno neitai kum.

Kånåkis Kristian hautatuwai suoramus härwaina 18 peiven tuowa-manon Roskilde kirkon, kånne ånamusah Danmarka kånåkasaißt läh hautatum. Tat kirko lä talle ånap kã 800 jake wuoras ja lä jãmes unna statan, mi lä kãlmã mila allelin Danmarka åiwe-stataßt, Köpenhamnast.

Marokko.

Nuortamus-alemus äjen Afrikaſt lä jämes rika, man namma lä Marokko ja känne wiesjo kaktse miljona almatjah, kutih läh muhamedanalattjah ja hällih arabalatj kielaw. Kristakajah äh jurra äbbänis kaunoh tan lantan. Sia kånäkis jala alemus äiwe fätjotuwwa jultanan. Tan lantan lä atew ärrum neures ärnit ja riewwarah läh pältam ja riewwim färtan sajen. Wiesatah wajjotih kaitait kristakajait ja jus kuttit kristakis kättjala wuolket lanta ſisungep äſita, te ſi ruwwa kädlih ju. Nuortalin ſia lanta lä tat kulos Kaſta-jäwwa jala Medelhawet, mi jämes sajen lä te kå kartjes tjälme, man namma lä Gibraltar tjälme. Lullelin tat tjälmeſt lä Kaſta-jäwwa ja allelin lä ſtuorra Atlantalatj jäwwa, mi manna nuortas kuuloi fitta mia taſoita.

Lullelin Marokkoſt lä jämes lanta, man namma lä Alſjir (tat tjaletuwwa Algier) ja mi lä Frankrika wuolen. Marokkoſt pätiſ taiwai riewwarah tan Alſjira ſiſa ja taſte lä ſtuorra waiwe tan lanta wiesatita, kutih ai läh muhamedanalattjah ja arabah.

Kå Marokko jultana ittji mateh äitet tait riewwarit, te alki Frankrika raukat, atte Frankrika kalkai ädtjot piedjat poliſjait ja tärro-älmait taſa, näu atte rafe lului ſjaddat. Walla kå Dyſflanta keſſar taw kulai, te ſän palai, atte Frankrika ſitai waltet äbbå Marokkow ietjas wuollai, näu kå tat äutål li waltam Alſjiraw ja ai Tunijaw, mi lä päntas ja puorre lanta Alſjira lullelin. Alſjirin lä warfa akka ätna almatjah kå mia lantan jala 4,800,000, ja Tunijin lä 1,900,000 almatjah. Te raukai Dyſflanta, atte jus Frankrika kalkai radjat poliſjait Marokko ſiſa, te kalkin ietja ſtuorra rikah Europa ſinne ai ädtjot piedjat poliſjait ja tärro-äiwit taſa, näu atte Frankrika i luluh aktok tan rafe-parfon.

Taſte ſtuorra rita ſjattai. Anamus ſtuorra rikah läh mannam Frankrika pällai ja jämes pale wuoinoi, te kå lului tärro ſjaddat Frankrika ja Dyſflanta kaſtan, ja jus takkar tärro ſjattalului, te lului Englanta ſjaddat Frankrika kuwimen. Alwos lä tat, jus wäralta ſtuoramus rikah ſjaddih tärroi kaſtanija.

Talle läh ſjaddakah taiſt ſtuorra rikaiſt tjäken jämes ſtatan Gibraltar tjälme nuorta-katten, man namma lä Algeciras. Tat

stata lä Spania rikan. Däiwot kalkap, atte tah saddakah kalkih mattet säpatit kaskaniša, näu atte rafe ärrö aimon.

Talle ti kalle katjateppit, mantieti Dyßlanta keßjar palla taste, atte Frankrika lului ädtjot änap ja witaßap lantaw. Kalle-ham june ietjanis juo lä näu ätnak, atte i luluh tarpahit pallat, jus kuttik ietja ättjolului änaputtjaw ätnamiß ja almatjist. Kaika tat päta taste, atte Dyßlanta wiesatah tarpahih takkar lantait, käßäs si mattih wuolkatit ja wuobtet tait tawwerit, mait si takkih ietjasa fabrikain ja tuodjohim-täpin.

Näu lä talatj aiken färt stuorap rikan, atte änamus almatjah äh wiesjoh pätko-parkoß ja slitor-suitimist näu kä tälen, ainat si wiesjoh fabrika-parkoß ja kaißlakatj tuodjohimmeß. Tah fabrikah läh ätnanam färtan rikan ja taita si läh piedjam sieltes ätna pietnikit. Muttem fabrikain si takkih wataßaw ja rutow, muttemin laikit, muttemin kaißlakatj ruoute- ja stalle-räitoit, muttemin jätkä-raraw, muttemin winaw ja näu wil. Walla kä kaunojih näu ätna fabrikah, te säita, atte si äh ättjoh ietjasa lantan wuobtet kaitait tait kalwoit, mait takkih, taina kä sia lanta almatjah juo atnih nuokajaw taiße. Te si wiertijih wuolkatit tait kalwoit takkar rikaita, känne äh kaunoh fabrikah ja känne äh mateh ietjah takkar kalwoit takkat. Tan tieti läh ai änamus stuorra rikah piedjam ietjasa wuollai tait lantait ietja wäralta-äfin, känne almatjah älläh ain lärranam tuodjohit näu tjiepeßlakai kä tanne Europan. Tait lantait si kättjoh kolonian.

Änamus koloniait atna Englanta. Tat lä piedjam ietjas wuollai ätna stuorra ja fuolkalatj lantait ietja wäralta-äfin, maiße stuoramus lä Jndien. Tanne wiesjo talle warka kälmä tjuote miljona almatjah, kutih läh Englanta wuolen, waiko ietj Englantan i läh änap kä nieljeläkk nielje miljona. Taita almatjita matta Englanta wuobtet tait kalwoit, mait takkih Englanta fabrikain, ja jus englantalattjah jala engelsmanneh äh ättjoluluh wuobtet kalwoitisa täkko jala ietja takkar koloniaita, te lului nielje ijaddat Englantan, taina kä partälmah äh tast luluh ädtjot parkow ja palkaw fabrikain.

Frankrika lä ai aßjam allajisa ätna koloniait, maiße puore-muajah läh Aljir ja Tunis. Dyßlanta koloniah älläh näu puorakah, taina kä si älläh muitam aßjat allajisa koloniait, äutäl kä ietja stuorra rikah juo ledjin waltam puoremus lantait ietjasa wuollai. Walla Dyßlantan läh ätna fabrikah ja tai fabrikai park-

älmah tarpahih laipew. Tan tieti wierti Dysslanta kättjat, atte tat ädtjo ätä lantait, käjäs tat matta wuodtet ietjas fabrika-kalwoit. Marokko lä akta taißt lantaißt, mait stuorra rikah älläh ain waltam allasija, ja waiko Marokko wiesatah äh talle mateh ästet ätnakaw, taina kä si läh häjoh ja äpatik hietnikah, te tauk matta sjaddat, atte kä ärnik lä sjaddam sia lunne ja si mattih parkat ja äsastallat hierekatta, te si kalkih ästet wieka änapuw kä talle. Ja tan tieti sitta Dysslanta hieretit ietja rikait waltemist taw tasow ietjasa wuollai. Tan tieti sitti, atte tat kalka rapas ärröt kaitaita, ja pallih taste, maw Frankrika aiko taffat.

Känäfis Oskar ja drottin Sofia läpa wuolkam Mentone statai, mi lä Kasfa-jäwa jala Medelhaweta nuorta-katten ärsjeli Frankrikan. Danne jäi kalkapa kitaw ärröt. Dat lä ällo tjappa lanta-taiwa, känne i läh käsjek riehta talwe. Kä mian lä talwe, te lä täppe te kä kita. Muttem muorain läh talloi lastah, rasje lä ruotnat ja tjappa kiedjekah jala blommah läh färtan sajen. Tan hauffes lanta-taiwai, mi kätjotuwwa Rivieran, wuolkih färt jake ätna päntas almatjah, kutih äh sitah wiesjot talwen tjäkses Nuorta-lantain.

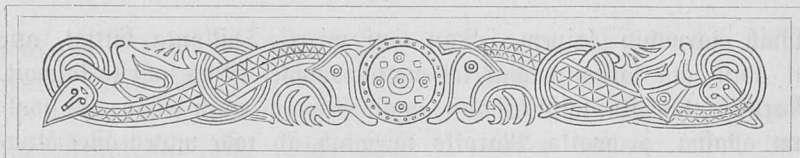

Kätjah, maw Esaias jaula farra juffamujai pirra!

Wuoi taita, kutih läh keurah winew jukatjit ja jaloh farra juffamujait akti säkotadtjit! 5: 22.

Wuoi taita, kutih tjuodtelih arrat itietist wainotadtjit farra juffamujait ja kutih wippih ieketist, pakkajah winest! 5: 11.

Uuorta=pola kuouloi.

Kaitah mi tietep, atte tat mia ätnam lä järpät te kä pallo jala laike=nato ja atte tat järra pivalis. Jus luluime mattet tjuoggit aimotis stuorra nalow äbbä ätnama tjata te kä laike=nato tjata, nâu atte tan kietje lului ittet ätnama nuppen pielen, ja jus luluime mattet tjuoggit taw nalow ätnama sija jurra uuorta=naste uuolen, te lului tat wast ittet tan paiken, mi kätjutuwwa ätnama ärje=polan. Ja tat paike uuorta=naste uuolen, mäsä mi luluime tjuoggit taw aimotis stuorra nalow, tat kätjutuwwa ätnama uuorta=polan. Ätnam järra tan lakai, atte jus takkar nalo lului tjuoggitum tan tjata nubbet polast nubbai, te lului tat nalo ärrot ällo aita ja ätnam lului järät tan pirra. Saulatuwwa, atte ätnam järra ietjäs aksela pirra, ja atte uuorta=pola lä tan aksela uuortatj kietjen ja ärje=pola tan ärjatj kietjen. Jus lului tjuodtjot tanne tan uuorta=polan, te lului uuorta naste jurra äiwe padjelin, ja mate kuffepui uuolka ärjäs kuouloi uuorta=polast, tate uuolepui uuodjo uuorta=naste. Urjeli Europan tat lä wiekä uuolepun almen kä tanne Samen=ätnamin.

Ätna almatjah läh kättjaläm pätet tan uuorta=polai, walla i läh ain aftak mattam pätet täkko. Unamujot si läh mannam täkko stuorra ja nanos hawšain. Kä pärjästä uuortas kuouloi, te päta ruwwa takkar tafoita, känne jäwwa akew lä jiengan. I läh tat takkar ajetis ja rajjes jiekna kä mia jaurin talwe=aiken; muttin tat lä witta jala asja jala wil asjap ja jäita nâu ai, atte si kaunih äbbä warit jiengast, mah läh 25 jala allakah jala wil alepuh tjatse padjelin ja 150 jala tjieknalah tjatse sinne. Kä uuortas pärjästih Wuona=rifa uuortamus kietjest, te päti kiesjen jienga rabtai, kä lä tjuote mila pärjästäm. Salwen lä jienga rabta wiekä ärjepun. Ja kä taita tafoita pätih, te lä neure pärjästit, kä wiertijih mannat hawšaina tai jienga=paltoi ja stuorra jienga=wari kaskan. Rawweh läh jäwan ja tah rawweh talwoh jienga=paltoit akti, nâu atte hawšah täppoh tasa. Muttin si wast

piešših luomas jamma peive, walla muttin tah wiertijih ärvot
jienga sinne äbbä talwew jala jakew ja wil kuffepuw, ja muttin
jäita, atte hawjah tšuoukanih jienga-paltoi kassan ja wuodjoh säwa
tjieknalassai. Talloi lä stuorra hiete ja nieta taita almatjita,
kutih läh hawjain. Muttin si mattih waltet tait unnep watnašit,
mah läh hawjain, ja kadjosit tai kum, walla muttin si häkkänih.
Sa waiho si äh häkkäneh tjatsai, te jäita ai, atte si kalmih tan
jieknai jala japmih niellest, kâ älläh mattam waltet nuokes ätna
piepmow mangingisa ietjasa hawjaišt.

Muttem kulos älmäi, kutti lä kättjalam pätet nuorta-polai,
lä Nanšen. Eän lä wuonak ja lä profeszor Wuona äiwestatan,
Kristianian. Sune li hakja, man namma li Fram ja mi li sieltes
nanos. Dan jitoš ledjin pel-nub stikko assjah. Eän pärjäšti
wuostak kälmä mano lukja kuouloi Wuona nuortamus kietjest Nyš-
lanta ja Sibiria nuorta-katte mietai ja te manai ietjas hawjaina
jienga siša. Ziekna tšuowoi säwa rawwit ja manai nuortas kuouloi
ja hakja li kitta jienga sinne ja manai ai nuortas kuouloi altan
jienqaina. Stuurra wuorpe li, atte hakja ittji tšuoukaneh, waiho
jiekna naggi taw färtat pielešt. Ittji tauk tat hakja päjah ällo
nuorta-polai. Nanšen kättjali kalle wuolket täkko hawjaišt sapeki
kum, walla ittji jän-ke mateh päšjat ällo täkko, taina kâ jiekna li
näu neure. Kâ wil patši 43 mila nuorta-polai, wierti šän mäddot.
Su hakja päšai wimak ierit jiengast. Kälmä jake ledjin
Nanšen ja šu älmah tan mannolakan.

Š läh aktat päšsam nuorta-polai šu mangelin-ke. Muttem
prinša Staliašt manai ai pajas täkko šämes jake ja muttemah šu
älmäišt pätin wil lakapui nuorta-polai, walla si ai wiertijin mäddot,
kâ pola li 41 mila tuofen.

Kaifah tah älmah läh mattsam häkkaina Ziekna-säwast, walla
ätnameh läh ai patšam taja, kutih läh häkkänam jienga-paltoi kassan
jala kalmam. Tai kassan lä šämes šwenstalatj älmäi, kân namma
li Andree. Eän li juo mädde pale mannam takkar räitoina, mi
kätjotumwa lušt-ballong jala ilme-pallo. Tat lä te kâ aimotis
stuorra wuošja, mi lä kätrotum tiwtes ja nanos linešt ja mi lä
näu stuurak kâ äbbä alla täppe. Dan wuošja siša si päšjoh takkar
luštaw jala gašaw, mi lä sieltes kappat, wil kappatabbo kâ tat
lušta, maw mi kiessep ietjame siša njunji ja njalne tjata, kâ
wuodingašaw kiessep. Kâ wuošja jala ballonga lä tiewas tat luf-
tašt jala gašast, te tat wigga pajas wuolket ätnamišt, taina kâ

vuosja lä käppatabbo kä tat lufta, mi lä ätnama padjelin. Sämmlakai-ham wigga muorra pajas tjatse fiste, jus wuototip taw tjatse fisa, tan tieti att muorra lä käppatabbo kä tjatse.

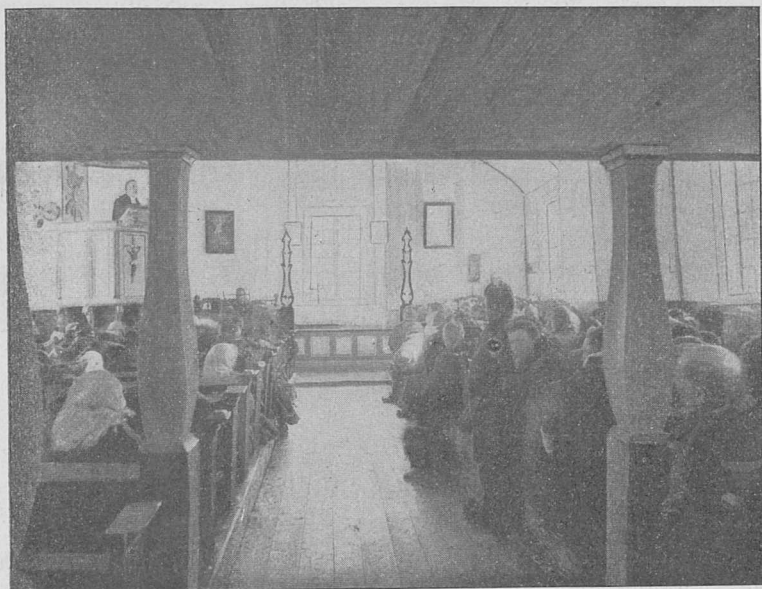
Taw kieppis luftaw jala gasaw si taffih tan lakai, atte kuralih swawelsyraw unna ruoute-päfatji nala, te padjan kieppis gasa tat swawelsyraft. Swawelsyra lä te kä tjatse, mi lä sieltes farras ja pärra ja päista kaika.

Kä ballonga lä tiewas gasast, te si katsotih stuorra kärjaw tan wuollai ja tan kärjai tjäffitih tah älmah, kutih kalkih mannat ballongaina. Te si luoitih ballongaw ja te tat wuolka pajas ilmai aktan kärjaina ja almatji kum. Tat lä watalatj manos. Jus wuosja raikan, te manna tat kieppis gasa älkos wuoast jala ballongast ja te tat kattja ätnami.

Taffar luft-ballongaina li Andree juo mädde pale mannam tappe mia lantan. Sämes pale li jän mannam jala hallanam ballongaina Stochholmast Suomalantai. Te jän alki ojatallat, atte jän marjo lului mattet mannat nuorta-polai luft-ballongaina. Sämes päntas älmah waddin junji pietnikit taja, 130,000 fruno, jutte tat lä ällo tiuras räito. Känäkis Oskar watti ietj 30,000 fruno. Te ajai Andree allajis luftballongaw, piejai taw hawja fisa ja manai taina jämes lantai, mi lä 60 mila nuortalin Buona nuorta-kietjest ja man namma lä Spetsbergen. Danne jän aikoi teutet ietjas ballongaw taffar kieppis gasaina ja wuolket hallanit nuorta-pola kuuloi, kä sjattalului ärjata-pieggä. Piekka wuosti jän ittji mateh mannat ballongaina. Wuostas jake, kä jttai wuolket pajas ilmai, talloi ittji mateh wuolket, taina kä ittji jäiteh mike ärjataffa sjaddat. Tjuowwo jake, 1897, li june puorep wuorpe, ja 11 peiwen sniltja- jala juli-manon jän wuolki aktan kuortina ratnaina, käi namma li Strindberg ja Fränkel.

Sian li ätna piebmo ja kaikkatj räitoh faron ja ai tuwwo-lätteh, mai patoi-täkkita si tjatnin tjallakit ja mait si te radjin hallanit ärjas. Alkta taffar tuwwo-lädde päti wuolos tieki ja puwti tjallakaw Andreeft, maw jän li tjallam 13 peiwen tan jamma manon. Talloi li tat ju ballonga hallanam 35 mila. Tat rajest i läh kullom mike Andreeft ja ju ratnait.

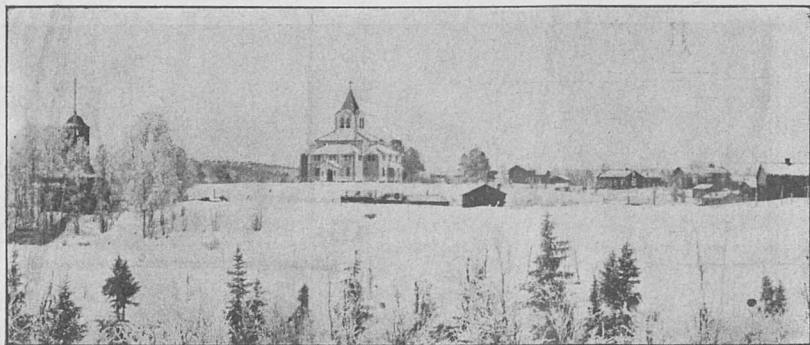
Talle kullo, atte jämes amerikalatj älmäi kalka kättjalit hallanit nuorta-polai luft-ballongaina tan pätte pietse- jala juni-manon. Sän ai kalka wuolket pajas ilmai Spetsbergenist. I littjah tat mike juotas manos, waiko jän päjalului taste häkkaina.

Tjätteraſa kirto.

Räffälwis-peivi predikom-täſtah läh tan jaken muoſtas böno-peiven jala puorranim-peiven, mi lä 4 peiven njuktja- jala marš-manon, Salom. Paſow. 28: 13, Jerem. 35: 15 ja Apoft. Paſk. 17: 30—31. Ruppen böno-peiven jala reformationa-paſen, mi lä 13 peiven märmeſ- jala maj-manon, Jerem. 29: 13, Saltar 103: 8—14 ja Rom. 10: 6—8. Rälmat böno-peiven jala miſſiona-paſen, mi lä 8 peiven ſniltja- jala juli-manon, Rom. 1: 5—6, Tit. 2: 11—14 ja Jerem. 56: 6—7. Räljat böno-peiven jala kitolwiſ-peiven, mi lä 7 peiven kälkä- jala oktober-manon, Saltar 50: 23, 1 Petr. 2: 4—5 ja Saltar 116: 12—14.

Wätjera ätä firto.

Jupmelatj wiekke.

Si tjästes, karra talwe. Mieh ledjin neureh, nieta li färthan sajen. Anamusaw kiertin tah, kutih ledjin häjoh. Kalle ma för-enikah tjäfanaddin, mah puoremus ajatallama ja famo milte kiepe-tin nietaw, walla mädde sjeunjis kammara ja mädde häjos wieso jisa ittji mife päteh taišt puorre-takoist, jutte mädde häjos almatjah naggijin ietjasa äutäi, ja tah, kutih ledjin plieweh ja kutih ällam harjanam rätkälit ja anotit, wiesson stuoramus nietan ja hieten, wani atte kuttik lului kaunam ja täbtäm siaw.

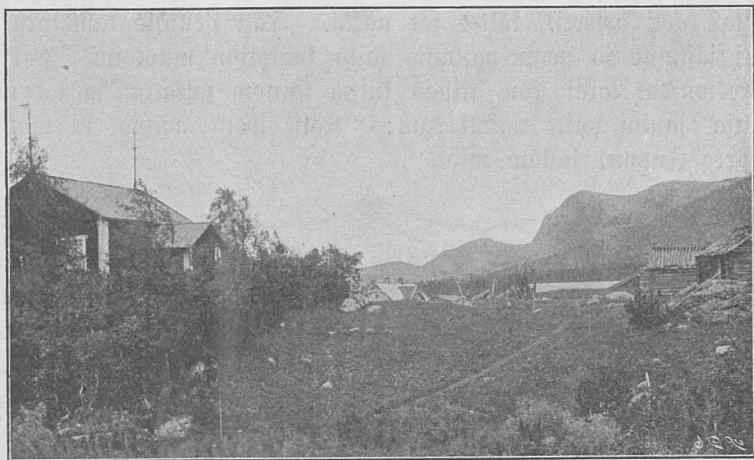
Takkar nietan li ai muttem iedne ietjas kälmäina manaina. Dat kuina li kalle riektoklafai kättjalam parkat waneswuota ja nieta wuosti ja li atnam ietjas unna manait rainasin ietjas famo milte, äpatam siaw ruokotit kietait ja lärram siaw puorist tjuoltet räktasa ja uräktasa kassan.

Te skippai kuina, su fillom kietah idtjin tašt wiejeh takkat taw witnow, mi sunji kulloi, ja sän wierti latjo jisa wiellitit, wällahit kufkes aikew; te päti tal märäi färtpäiwastaj laipe pirra, jutte jasoh kisto sinne uttjanin ja pietnikah näkkin; maw kalkai jän talle takkat?

Sän rajai ietjas wuorrasammus manaw sämes kranna lusa rätkälattin, wai lat lului luoitet sunji pinnatjaw päronist; sän jítai parkat mangetjapmuši, wai lului mattet makset taw — näu sän jaulai; walla täsjjai sän anoti. "Mian lä ai watne" — näu ji wastetin ällo karrafit.

Rå tat unna pattja tjierotin pâti ruoptot ietjas fipas ietne luja, te tat jaulai sunji famotum kielaina: "Almatjah äh fitah miaw wicketit, walla tat tâlotj Supmel wiesjo ain; jus mi tuofta su rakkälip, marjo jån wuofet midji ietjas käinow".

Ja si rakkälän waimo wuofost, iedne ja manah, ja tan mangel si mannin ätet, nälfomin. Walla tat unna faktje-jakati pattja kätši ain kuffew, äutäl kâ jån äddai; jåu usjoti, ikus kuttif ängel astaluluh kättjat su nala ja kalkaitus jån nälfot itieta ai; tan mangel pâti häkfat jastas usjilmis su waimoi ja mädjotalatin jån äddai.

Guttana kirko.

Pätte itietin walti jån jjawot ietjas kapperaw ja wattsi älkos kaita kartjes katoi tjata njuolka käinow, mi manna kirfoi, jutte tat peime li ailek, ja ietjas mannalatj aktakärtasatjwuotan jån usjoti: "Jus män rakkälaw taw puorre Supmelaw su kirfon, te jån wierti kullat mu".

Sån tjangai kirfoi ja tjäkkiti jjawot. Wädde almatjah mannin su mieddel, walla ittji aktak huomahes taw unna patjaw; mangemusta pâti muttem fruwwa ja tjäkkiti su paltai; pattja târfefti palost ja ittji tuofstah kättjat su nala, jutte jån wuoinoi nâu häwofin. Tan mangel prædiko alki; ittji jån ätnakaw tadjateh tafta, walla tait pakoit: "Rakkälit, te ti kalkapettit ädtjot", tait

pakoit jån alo kulai, ja wuoi, jån tadjati tait nãu puorist, jån sitai ai ainajammust räffälit.

Supmel-teunastim li näffäm; fruwwa tjuodtjeli ja kalkai wuolket; talle jån wimak walti allasjis jaloswuotaw hãlaitattet ju.

“Fruwwa!” — jån jaulai katnjali kum — “fruwwa, wiefeteh miaw!”

Autohimmina jån kätjai tan räffälidje patja kietait ja tjalmit. “Mi wailo tuste, manatjan? Tjuowoh mu, tån kalkah juptsastit munji kaika” — jaulai jån libbokiswuotaina ja kuoti Supmela kätew ietjas unna ratnaina.

Mu juoptjasa näffäm lä anekatj, ja tån, kutti taw läkäh, matah ietj arwetit, kättes tat näffa. Tan sjeunjis kammara sija päti jastatus ja peiwe-paitanis taita kuokotum muotoita. Parkalis kiereswuota takai tan sspas kuina käinow jalkatin, ja tat unna pattja jaulai paite tjalmi kum: “Kätj” iedne, wimak lä tauk tat puorre Supmel kullam miaw”.

Nuorra almatji kristakis altitim sispiejatuwai tan äutep manon james sitain Stensele juotnan Westerbottena Samen-ätnamein. Juokke nuppen wakkon tjäkanih nuorra almatjah räffälwasjai, ja te läffa kuttik siast wärsaw bibelist. Te ädtjoh tah, kutih sitti, hãllat tan pirra, mi tjuodtjo tan wärsan. Wuorrasap almatjah läh ai ärron tanne sia kastan, ja puorist-sjiunjatus lä juo sjaddam tat kaikast. Allo ietja lä talle kã äutep aiki, kã nuorra almatjah taiwai tjäkanih speletipmai, tansomi ja jutastallami ja wimak rito ja tärro sjattai. Sjaddis tat sia kastajatj parko wil änap puorist-sjiunjatusjan!

Neures talwe lä talle taita samita, kutih wiesjoh Sorsele juotnan jala Suorsan Westerbottenin. Neure lä kuotom ja ätna muota.

Urwehãure sameh likojih äne änaput skãulaita ja läh awon, kã sia manah ädtjoh äpaturow ja fridja piepmow ja ietja pajas-äneturow skãulai sinne. Talle si läh atnom, atte kalkih waltet wil änap same-manait tan skãulai, mi lä Laukerin.

